

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/103/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7624200895
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Koščová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:7624200895.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Koščovej a sudcov JUDr. Jozefa Maruščáka a JUDr. Viktórie Midovej v právnej veci navrhovateľa: A. B., narodený XX.XX.XXXX, bytom C., C. XX/XX, zastúpeného Advokátska kancelária Hovan a Hospúdko, s.r.o., so sídlom Spišská Nová Ves, M. Gorkého 8, IČO: 47 233 419 za účasti účastníkov: 1/ Slovenská republika, v mene ktorej koná Slovenský pozemkový fond, so sídlom v Bratislave, Búdková 36, IČO: 17 335 345, a LESY Slovenskej republiky, š.p., so sídlom v Banskej Bystrici, SNP 8, IČO: 36 038 351, 2/ Slovenský pozemkový fond, so sídlom v Bratislave, Búdková 36, IČO: 17 335 345, 3/ LESY Slovenskej republiky, š.p., so sídlom v Banskej Bystrici, SNP 8, IČO: 36 038 351, v konaní o potvrdenie vydržania, o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 1Vyd/1/2024 zo dňa 15. mája 2024

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 1Vyd/1/2024-32 zo dňa 15. mája 2024.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) uznesením č.k. 1Vyd/1/2024-32 zo dňa 15. mája 2024 návrh zamietol (výrok I.) a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok II.).

2.1 Rozhodol tak o návrhu navrhovateľa o návrhu na začatie konania o potvrdení vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na tom skutkovom základe, že navrhovateľ je výlučným vlastníkom nehnuteľností zapísaných na LV č. XX vedenom Okresným úradom Spišská Nová Ves, katastrálnym odborom, pre obec: C. a k.ú. C., a to:

- rodinného domu, súpisné číslo XX, postaveného na pozemku - parcela registra „C“, parc. č. XXXX/X, druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie o výmere 806 m²,

- pozemku - parcela registra „C“, parc. č. XXXX/X, druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie o výmere 806 m²,

- pozemku - parcela registra „C“, parc. č. XXXX/XX, druh pozemku: trvalý trávny porast o výmere 298 m², (ďalej v texte rodinný dom a pozemky spoločne aj ako „nehnuteľností“).

2.2 Nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve navrhovateľa spolu so susedným pozemkom - parcela registra „E“, parc. č. XXXX, druh pozemku: ostatná plocha o výmere 899 m² a pozemku - parcela registra „E“, parc. č. XXXX, druh pozemku: ostatná plocha o výmere 174m² obe zapísané na LV č. XXX, k.ú. C. (susedný pozemok ďalej v texte aj len ako „vydržaná nehnuteľnosť alebo sporná nehnuteľnosť“), tvoria jeden súvislý celok - dom s pozemkami. V katastri nehnuteľností je ako výlučný vlastník týchto nehnuteľností označená Slovenská republika, avšak tento zápis nie je v súlade so skutočným stavom.

2.3 Rodina navrhovateľa užíva spolu s nehnuteľnosťami navrhovateľa aj spornú nehnuteľnosť ako jeden celok. Otec navrhovateľa, D. B., v domnienke, že je plne oprávnený užívať spornú nehnuteľnosť, s

ňou nakladal ako so svojou vlastnou, bez zabezpečenia zosúladenia údajov v katastri nehnuteľností s faktickým stavom. Rodičia navrhovateľa však okrem nehnuteľností zapísaných na LV č. XX, k.ú. C. užívali podľa súčasnej evidencie pozemkov aj spornú nehnuteľnosť ako záhradu, ktorá je riadne oplotená. Tento pozemok výlučne užíva a udržiava v dobrej viere navrhovateľ, tak ako ho užívali a udržiavali aj jeho rodičia. Vlastník spornej nehnuteľnosti zapísaný v katastri nehnuteľností žiadnym spôsobom nevyužíval svoje vlastníctvo k spornej nehnuteľnosti, nežiadal od navrhovateľa, aby sa zdržal užívania a udržiavania spornej nehnuteľnosti, a teda ani nenamietal oprávnenosť držby navrhovateľa. Užívací stav pretrváva až do dnešného dňa, čo je preukázateľné aj v prírode.

3. Po citácii ust. § 359d ods. 2, § 359e ods. 1,2,3, § 359l ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), § 134 ods. 1,2,3,4, § 130 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) dospel k názoru, že sa návrh síce javí formálne a procesne ako dôvodný, avšak súd ho musel v konečnom dôsledku vyhodnotiť ako hmotnoprávne nedôvodný.

4. Súd prvej inštancie konštatoval, že u navrhovateľa absentuje jednak oprávnená držba po zákonom stanovenú dobu a jednak s tým spojená dobromyseľnosť vydržateľa. Navrhovateľ odvodzuje svoj nárok na potvrdenie vydržania iba od svojich právnych predchodcov. Z tohto dôvodu nie je možné konštatovať, že navrhovateľ je dobromyseľným a oprávneným držiteľom parciel, teda, že je u neho reálne vnútorné presvedčenie, že je vlastníkom tejto parcely. Navrhovateľ nepreukázal žiadnym spôsobom oprávnenosť svojej držby, resp. oprávnenosť držby svojich právnych predchodcov, teda žiaden (aspoň domnelý) právny titul nadobudnutia predmetných parciel. Navrhovateľ nijakým spôsobom nepreukázal, že by pri normálnej bežnej opatrnosti mohol nadobudnúť, resp. jeho právny predchodca, dôvodné presvedčenie, že mu predmet vydržania patrí, a že s ním nakladá ako s vlastným. Na získanie vlastníckeho práva vydržaním je nevyhnutnou podmienkou preukázanie dobromyseľnosti a oprávnenosti držby.

5. Súd prvej inštancie poukázal na rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/283/2009 publikovaný v Zbierke stanovisk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR, ktorý vykladá pojem dobromyseľnosť držiteľa ako aj na rozsudok NS SR z 30. marca 2011, sp. zn. 3 Cdo 12/2010 z ktorého vyplýva, že dlhodobá držba nehnuteľnosti právnymi predchodcami žalobcov bez toho, aby bola preukázaná skutočnosť, ktorá mohla v nich vyvolať presvedčenie, že sa stali vlastníkami nehnuteľnosti, nepostačuje pre ustálenie splnenia podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním.

6. Súd uzavrel, že navrhovateľ tak „so zreteľom na všetky okolnosti“ nie je a nemôže byť dobromyseľný v držbe predmetnej parcely z dôvodu domnelého vlastníctva, ktoré je podmienkou pre vydržanie. Navrhovateľ v rozpore so zákonom i ustálenou súdnou praxou považuje pri vydržaní za postačujúce jeho reálnu držbu predmetných parciel, avšak opomína, že držba musí vyplývať z dobrej viery, že je vlastníkom nehnuteľnosti (a nie držiteľom z iného titulu, či bez titulu), čo navrhovateľ nie je a ani to v návrhu a predloženými dôkazmi nepreukázal.

7. Vzhľadom na vyššie uvedené súd návrh navrhovateľa v zmysle § 359e ods. 2 CMP zamietol, nakoľko mal za to, že neosvedčil hmotnoprávne podmienky pre vydržanie predmetných nehnuteľností.

8. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak, pričom zákon v ustanoveniach ôsmej hlavy druhej časti CMP neobsahuje úpravu o náhrade trov konania, preto platí uvedená všeobecná úprava.

9.1 Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP a navrhol, aby odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vrátil vec na ďalšie konanie.

9.2 Odvolateľ namietal arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia, nakoľko súd konštatoval, že navrhovateľ neosvedčil svoju dobromyseľnosť a oprávnenosť držby predmetných nehnuteľností, s ktorým záverom sa nestotožňuje. Poukázal na to, že v návrhu uviedol, že jeho otec D. B. bol zamestnancom Štátnych lesov š.p., dokonca v minulosti býval ako lesník v budove, ktorá stála na uvedenom pozemku, tieto nehnuteľnosti užíval ako už zamestnanec a za tieto nehnuteľnosti platil Štátnym lesom š.p. až do okamžiku, kedy Štátne lesy š.p. prostredníctvom vtedajšieho zamestnanca uviedli, že už nemusí ďalej platiť za užívanie týchto pozemkov a tieto sumy mu vrátia, a že tento pozemok môže užívať ako vlastný i naďalej. Nakoľko sa jednalo o situáciu ešte 30 rokov pred rokom 2012, tak nedisponuje žiadnymi písomnými dokladmi v tejto veci, avšak navrhol vypočúť svoju matku E. B., pretože ona

jediná je dnes už žijúci pamätník toho, prečo a z akého právneho titulu bola nehnuteľnosť užívaná. Poukázal na nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo dňa 14.11.2018, a konštatoval, že len skutočnosť, že odkazuje na preukázanie svojich tvrdení predovšetkým na výsluch matky, ktorá je ročník 1940 a nedisponuje iným listinným dôkazom, nemôže byť na ťarchu navrhovateľa. Otec navrhovateľa, dnes už nebohy spolu s matkou vedeli o tom, že Štátne lesy š.p. z počiatku poberali za nehnuteľnosť od nich nájomné a následne im tieto nehnuteľnosti odovzdali do užívania už bez nájomného, a teda sa právom a dobromyseľne domnievali a domnievajú, že im táto časť nehnuteľnosti patrí resp. patrila.

10. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP) prejednal odvolanie navrhovateľa ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ustanovení § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť.

11. Uznesenie je vo výroku vecne správne, preto ho odvolací súd, v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

12. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že neboli splnené podmienky pre vydanie vyzývacieho uznesenia podľa ust. § 359f ods. 1 CMP, nakoľko navrhovateľ neosvedčil, že splnil predpoklady pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

13. Podľa ust. § 359f ods.1 CMP, ak navrhovateľ osvedčil, že splnil predpoklady pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti alebo práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním, súd vydá vyzývacie uznesenie.

14. Podľa ust. § 359e ods.2 CMP, súd návrh na začatie konania o potvrdení vydržania uznesením zamietne, ak zistí, že nie sú splnené podmienky na vydanie vyzývacieho uznesenia podľa § 359f ods. 1.

15. Vecne správne postupoval súd prvej inštancie, ak skúmal, či sú splnené podmienky pre vydanie vyzývacieho uznesenia, a teda, či navrhovateľ osvedčil, že splnil predpoklady pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vydržaním. Správne pritom poukázal na predpoklady vydržania, ktoré musia byť splnené po celú dobu vydržania a ku ktorým patrí: spôsobilý subjekt, spôsobilý predmet držby, dobromyseľnosť vydržateľa, oprávnená držba po zákonom stanovenú dobu a uplynutie vydržacej doby.

16. Odvolací súd konštatuje, že problematika nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním je v rozhodovacej praxi všeobecných súdov a najvyššieho súdu konštantne ustálená. K základným podmienkam vydržania patrí predmet vydržania, oprávnená držba a vydržacia doba.

17.1 K oprávnenosti držby NS SR v rozhodnutí z 22. februára 2018 sp. zn. 3 Cdo 147/2016 publikovanom v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. 62/2018 uviedol, že: 14. k predpokladom vydržania vlastníckeho práva zaujal už právne závery v mnohých rozhodnutiach 14.1. V rozhodnutí sp. zn. 2 Cdo 271/2007 najvyšší súd uviedol, že "predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť ale posudzovaná z objektívneho hľadiska, t.j. či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva veci, ktorých vlastníctvo nenadobudol". 14.2. V súlade s tým najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 49/2010 konštatoval, že "dobromyseľnosť, ako vnútorný psychický stav, je potrebné objektivizovať s prihliadnutím na všetky okolnosti, za ktorých došlo k faktickému nakladaniu s vecou, resp. vykonávaniu práva pre seba. Z týchto okolností potom možno usúdiť, či držiteľ mohol, alebo nemohol rozpoznať, že mu vec alebo právo skutočne patrí. Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery, sú aj okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia práva (právneho titulu), teda tzv. uchopenia sa držby. Subjektívny pocit držiteľa nemôže byť sám osebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby práva". 14.3. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 12/2010 na vyššie uvedené nadviazal konštatovaním, podľa ktorého "posúdenie, či držiteľ v dobrej viere je alebo nie je, treba vždy hodnotiť objektívne a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného

presvedčenia) samého účastníka, a vždy treba brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal alebo nemohol mať po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec (právo) patrí. Dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať aj k okolnostiam, za ktorých vôbec mohlo vlastnícke právo vzniknúť, teda aj k právnomu dôvodu (titulu) vzniku vlastníctva. 14.4. Aj v ďalších rozhodnutiach (viď napríklad 4 Cdo 287/2006 a 5 Cdo 234/2009) najvyšší súd vysvetlil, že medzi základné okolnosti, ktoré budú svedčiť o oprávnenosti držby veci patrí aj okolnosť, ako vec (držiteľ) nadobudol, či mu svedčí nejaký nadobúdaci titul.

17.2 NS SR aj v rozhodnutí zo dňa 27. januára 2015 sp. zn. 4 Cdo 361/2012 publikovanom v Zbierke stanovisk NS a rozhodnutí súdov SR č. 6/2015 pod č. 74 vyslovil, že „Dobrá viera (ako predpoklad oprávnenej držby) je presvedčením nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, keď si prisvojuje určitú vec. Iba samotná detencia k vydržaniu nestačí. Okolnosti, ktoré nasvedčujú v prospech záveru o existencii dobrej viery sú okolnosti týkajúce sa tiež právneho dôvodu nadobudnutia (titulu). Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu vec patrí, treba posudzovať nielen zo subjektívnych predstáv držiteľa, ale i z objektívnych hľadísk viažucich sa k právnomu dôvodu (titulu), z ktorého sa odvodzuje vznik práva. Dobrá viera oprávneného držiteľa, ktorá je daná so zreteľom na všetky okolnosti, sa musí vzťahovať aj na titul, na základe ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť vlastnícke právo. Tento titul nemusí byť vždy daný. Postačí, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že tu taký titul je. Nie je vylúčené, aby k vydržaniu vlastníckeho práva došlo na základe putatívneho právneho titulu. Je ale potrebné posúdiť, či držiteľ pri bežnej opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu prejednávaneho prípadu po každom vyžadovať, nemal po vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. O dobromyseľnosti možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedlniteľný. Ospravedlniteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať. Omyl môže byť nielen skutkový, ale aj právny. Právny omyl spočíva v neznalosti alebo neúplnej znalosti všeobecne záväzných právnych predpisov a z toho vyplývajúceho nesprávneho posúdenia právnych dôsledkov právnych skutočností. Pre účely prejednávanej veci treba osobitne zdôrazniť, že omyl držiteľa vychádzajúci z neznalosti alebo nedokonalkej znalosti celkom jednoznačného a zrozumiteľného ustanovenia zákona je právny omyl neospravedlniteľný (viď aj ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 3 Cdo 97/2009, 4 Cdo 283/2009, 5 Cdo 30/2010, 3 MCdo 7/2010, 3 MCdo 8/2010 a 6 MCdo 5/2010). Neznalosť jasného, zrozumiteľného a nesporného ustanovenia zákona neospravedlňuje - pri zachovaní obvyklej opatrnosti sa totiž predpokladá, že každý sa oboznámi so zákonnou úpravou právneho úkonu, ktorý má v úmysle urobiť. Dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať na všetky právne skutočnosti, ktoré majú za následok nadobudnutie veci alebo práva, ktorá je predmetom držby, teda aj na existenciu platnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti. Pokiaľ niekto vstúpi do držby nehnuteľnosti po 1. apríli 1964 na základe zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorá nebola uzatvorená v písomnej forme, nemôže byť so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu nehnuteľnosť patrí a v zmysle § 130 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka nemôže byť držiteľom oprávneným (viď rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 49/2010). Na základe ústnej zmluvy o jej prevode nemôže byť vzhľadom na všetky okolnosti v dobrej viere, že je vlastníkom veci, i keď je subjektívne presvedčený, že takáto zmluva na originálne nadobudnutie vlastníckeho práva postačuje. Držba nehnuteľnosti opierajúca sa o ústnu zmluvu nemôže viesť k vydržaniu nehnuteľnosti (viď rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 137/2011).“

17.3 Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018).

17.4 Súčasná súdna prax (dovolacieho i ústavného súdu) sa v súvislosti s interpretáciou § 134 ods. 1 v spojení s § 130 ods. 1 OZ, t.j. s otázkou, či môžu byť splnené podmienky vydržania (aj) bez existencie písomného nadobúdacieho úkonu viacerými rozhodnutiami vrátila k právnym záverom staršej judikatúry [R 44/96 (rozsudok z 28. februára 1995 sp. zn. 3Cdo/117/94), R 45/1986, Zb. rozh. č. 45, zoš. 9-10/1986, str. 193, stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SSR z 30.3.1983 CPJ 69/82 - uverejnenom vo Výbere rozhodnutí a stanovisk Najvyššieho súdu SSR č. 5/1983 ako aj v Zborníku III, s. 164 - ústne dohodnuté zmluvy (kúpne, darovacie, zámenné) nemohli byť základom pre prevod vlastníckeho práva, "[m]ohli byť však základom dobromyseľnosti nadobúdateľa o nadobudnutí

nehnutelnosti" vydržaním. Rovnaký záver sa po znovuzavedení inštitútu vydržania (v roku 1982) prijímal aj v právnickej spisbe, podľa ktorej nebolo rozhodné, či existuje aj platný právny titul nadobudnutia (Jehlička, O. In Češka, Z. a kol. Občiansky zákoník. Komentár. Díl I. Praha: Panorama, 1987, s. 416), resp. podľa ktorej právny omyl nemusí byť prekážkou dobromyseľnosti držiteľa (Bičovský, J. - Holub, M. Občiansky zákoník a predpisy souvisící I. Praha: Panorama, 1984, s. 181). Prístup, ktorý umožňoval vydržať nehnuteľnosť aj v prípade, ak držiteľ nadobudol jej držbu len na základe ústnej kúpnej zmluvy, sa na našom území konzistentne zastával od čias uhorského obyčajového práva, cez úpravu Občianskeho zákonníka z roku 1950 (s definíciou oprávnenej držby zhodujúcou sa s tou dnešnou), cez obdobie po znovuzavedení inštitútu vydržania, a to až do obdobia okolo roku 2010].

17.5 V uznesení z 12. augusta 2021 sp. zn. 5Cdo/210/2019 najvyšší súd k nastolenej dovolacej otázke - či môže fyzická osoba splniť podmienku oprávnenej držby, ktorej základom je dobromyseľnosť, keď jej nesvedčí žiadny nadobúdaci titul - najskôr poukázal na názor vyslovený nižšími súdmi, ktoré "zdôraznili, že vedomosť právneho predchodcu žalovanej o tom, že mu boli vrátené sporné nehnuteľnosti, pri posudzovaní nadobudnutia vlastníctva vydržaním sporných nehnuteľností na rozdiel od preukazovania vlastníctva, nie je treba, aby nadobúdateľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia, ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia, v čom je základný rozdiel medzi ochranou vlastníctva a ochranou držby". Následne tiež uviedol, že "[p]osúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z objektívneho hľadiska, t.j., či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo nenadobudol. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnelý právny dôvod (titulus putativus), teda ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu taký právny titul svedčí (rozhodnutie najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/287/2006). Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018)." Uvedené právne závery zopakoval tiež najvyšší súd napr. v uznesení z 30. mája 2022 sp. zn. 2Cdo/190/2020 a v uznesení z 30. mája 2022 sp. zn. 2Cdo/201/2020.

17.6 Rovnako tak na uvedenú rozhodovaciu líniu nadväzovalo rozhodnutie sp. zn. 4Cdo/91/2021 zo dňa 25. mája 2022.

17.7 V náleze z 24. novembra 2022 sp. zn. III. ÚS 468/2022 sa ústavný súd k vyššie uvedenému právnenému názoru vo veci sp. zn. II. ÚS 484/2015 explicitným spôsobom znova prihlásil. Predmetom posudzovania tu bola otázka dobromyseľnosti sťažovateľky pri držbe sporných nehnuteľností, v ktorej súvislosti nižšie súdy uviedli, že sťažovateľka mala vedieť, že vlastnícke právo so svojím manželom v skutočnosti nenadobudla, pretože k registrácii "Dohody" z roku 1973 štátnym notárstvom nedošlo, hoci zákon obligatórne k nadobudnutiu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v tom čase registráciu písomne uzavretej zmluvy vyžadoval, poukazujúc na prax najvyššieho súdu reprezentovanú rozhodnutiami sp. zn. 4Cdo/283/2009 (R 73/2015), 4Cdo/361/2012 (R 74/2015), 5Cdo/49/2010, 3Cdo/97/2009, 3MCdo/7/2010, 3MCdo/8/2010 a sp. zn. 6MCdo/5/2010. Ústavný súd v tejto súvislosti uviedol, že "[p]rávny názor, podľa ktorého súčasťou všetkých okolností, na ktoré je pri skúmaní dobromyseľnosti potrebné brať zreteľ, sú aj ťažiskové právne formy, bol predmetom ústavného prieskumu vo veci sp. zn. II. ÚS 484/2015. Ústavný súd v tejto veci rozhodol nálezom zo 14. novembra 2018, v ktorom vo vzťahu k uvedenému právnenému záveru zdôraznil, že takýto výklad § 134 v spojení s § 130 Občianskeho zákonníka, ktorý vo svojich dôsledkoch v značnom rozsahu a podstatným spôsobom vylučuje možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemku vydržaním, treba považovať jednoznačne za neprípustne reštriktívny, nerešpektujúci podstatu a zmysel zákonného inštitútu vydržania, a teda za ústavne neakceptovateľný ... Vo vzťahu k ústavne konformnému výkladu dobromyseľnosti držby v tomto náleze ďalej považoval ústavný súd za podstatné zdôrazniť, že pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie." (body 22. a 23. odôvodnenia nálezu).

17.8 NS SR v rozhodnutí zo dňa 15. mája 2024 sp. zn. 1VCdo 1/2024 publikovanom v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 2/2024 pod č. 15 zodpovedal nastolenú dovolaciu otázku [„či môžu byť splnené podmienky vydržania (aj) bez existencie písomného nadobúdacieho úkonu (v okolnostiach danej veci na základe ústnej kúpnej zmluvy)“ (bod 11)] a vyslovil, že „Právny titul je len jedným z dôkazov preukazujúcich dobromyseľnosť držiteľa a oprávnenosť držby, preto jeho nedostatok pre účely vydržania sám o sebe nemôže zapríčiniť neoprávnenosť držby. Rozhodujúcim vždy bude, či držiteľ konal poctivo, teda napr. či za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.“

18. Zhrnúc vyššie podaný výklad a prehľad rozhodovacej praxe vyšších súdnych autorít odvolací súd konštatuje, že predpokladom dobrej viery u oprávneného držiteľa veci je jeho presvedčenie, že mu vec patrí ako vlastníkovi. Toto presvedčenie musí byť podložené konkrétnymi skutočnosťami, ktoré ho k tomu oprávňujú. Posúdenie, či držiteľ je v dobrej viere alebo nie je, treba vždy hodnotiť objektívne a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) samého účastníka a vždy treba brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej normálnej opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal alebo nemohol mať po celú vydržaciu dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu takéto právo patrí. Dobrá viera vyjadruje vnútorný (psychický) stav držiteľa, ktorý sám osebe nemôže byť predmetom dokazovania, no toto vnútorné presvedčenie, že nekoná bezprávne sa navonok prejavuje jeho konkrétnym správaním, čo už ale predmetom dokazovania a posudzovania byť môže.

19. Súd prvej inštancie konštatoval, že nebola splnená podmienka dobromyseľnosti držby vo vzťahu k dobromyseľnosti titulu, pretože navrhovateľ nepreukázal, že jeho právni predchodcovia mohli byť objektívne presvedčení o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudli.

20. Navrhovateľ v návrhu ale ani v odvolaní nekonkretizoval, na základe akého titulu mohli jeho rodičia užívať sporný pozemok, teda netvrdil túto skutočnosť, preto je bez právneho významu, či matka navrhovateľa mala byť vypočutá k tomu, z akého titulu bola nehnuteľnosť užívaná.

21. Bolo totiž povinnosťou navrhovateľa v návrhu na začatie konania o potvrdení vydržania tvrdiť uvedené skutočnosti a označiť dôkazy na ich preukázanie, z ktorých vyplýva, že splnil predpoklady pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Tieto náležitosti návrhu navrhovateľ nedoplnil ani na základe výzvy súdu zo dňa 02.04.2024.

22. Navrhovateľ v návrhu netvrdil, na základe akého titulu mohli jeho právni predchodcovia užívať sporný pozemok, iba na preukázanie (neznámeho) titulu označil dôkaz – výsluch matky.

23. Rovnako navrhovateľ nekonkretizoval ani okamih, kedy sa malo stať to, že Štátne lesy š.p. prostredníctvom zamestnanca jeho rodičom uviedli, že už nemusia ďalej platiť za užívanie pozemkov a tento pozemok môžu užívať ako vlastný i naďalej.

24. Ustálenie daného okamihu bolo potrebné pre aplikáciu správnej zákonnej úpravy právneho úkonu, ktorý mal byť domnelým titulom.

25. Pri posudzovaní dobromyseľnosti držiteľa z objektívneho hľadiska súd prvej inštancie musí vychádzať z okolností, ktoré mohli svedčiť v prospech dobrej viery navrhovateľa resp. jeho právnych predchodcov, a to z okolností týkajúcich sa právneho dôvodu nadobudnutia práva (právneho titulu), teda tzv. uchopenia sa držby. Pokiaľ ide o titul vstupu do držby odvolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní nadobudnutia vlastníctva vydržaním spornej nehnuteľnosti na rozdiel od preukazovania vlastníctva, nie je treba, aby nadobúdateľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia, ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia, v čom je základný rozdiel medzi ochranou vlastníctva a ochranou držby.

26. Za takéto okolnosti, ktoré objektívne svedčia o poctivosti nadobudnutia vlastníctva spornej nehnuteľnosti vydržaním právnymi predchodcami navrhovateľa možno napr. považovať uzavretie kúpnej zmluvy alebo darovacej zmluvy hoci aj neplatným spôsobom, napríklad pre nedodržanie jej formy. V takom prípade by sa jednalo o domnelý právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva. Takýto titul však navrhovateľom ani nebol tvrdený, preto sa právni predchodcovia navrhovateľa ani nemohli oprávnene domnievať, že splnili zákonom vyžadované náležitosti, keďže nielenže netvrdili uzavretie žiadnej kúpnej

zmluvy, ale netvrdili ani zaplataenie kúpnej ceny, príp. poskytnutie iného dohodnutého plnenia, alebo netvrdili, že sa malo jednať o bezodplatný právny úkon.

27. V návrhu na začatie konania navrhovateľ neosvedčil, že jeho právni predchodcovia nadobudli vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, ktoré nebolo zapísané do LV. Prípadný konkludentný súhlas Štátnych lesov š.p., že sporný pozemok môžu užívať ako vlastní, nemohol vyvolať presvedčenie o nadobudnutí vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam. V danej veci navrhovateľ teda neosvedčil také okolnosti, ktoré by svedčili záveru o existencii dobrej viery, čo sú spravidla okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia práva a svedčiace o poctivosti nadobudnutia, tzv. titul uchopenia sa držby.

28. Vznik vlastníckeho práva jeho vydržaním na strane navrhovateľa totiž nemožno vyvodiť len z tej skutočnosti, že jeho právni predchodcovia mohli užívať sporný pozemok ako vlastní, a že preto boli dobromyseľní, že im patrí vlastnícke právo.

29. Subjektívny pocit držiteľa nemôže byť sám osebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby práva.

30. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

31. Podľa ust. § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

32. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

33. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

34. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).